

2011-12-12



Drivna tecknare i karikatyrutställning

Under våren och sommaren visar Nationalmuseum *Drivet och överdrivet – om karikatyren i Sverige*. Utställningen följer den svenska karikatyrkonstens utveckling genom tiderna, från det privata till en offentlighet som ger eko i hela världen. Karikatyren har den senaste tiden åter blivit det brännande ämne som den var för två hundra år sedan.

Grunddefinitionen för en karikatyr är att den spelar på en igenkännbar persons ansikte och kroppsspråk, oavsett om situationen är skämtsam eller inte. Det innebär att den kan vara en skämtbild, men inte alltid är det. Den driver genom att överdriva det typiska och säregna utan att gå för långt så att det blir mobbing och förtal.

Karikatyren blev populär på 1600-talet på grund av sina känsloutspel och visuella gnabb. Då var den av en mer privat karaktär eftersom spridningsmöjligheterna var begränsade och användes i brev och dagböcker. Först mot slutet av 1700-talet när nya trycktekniker gjorde det möjligt att trycka större upplagor blev karikatyren offentlig konst. Genom bildpressens framväxt under 1800-talet blev karikatyren en maktfaktor och att ha blivit karikerad började ses som ett tecken på kändisstatus. Den litografiska tekniken möjliggjorde dessutom en mer personlig tecknarstil och en konstnärlig nivå som satte normen för all fortsatt karikatyrkonst.

Det har inte alltid varit riskfritt att driva med makthavarna, fram mot mitten av 1800-talet kunde tecknare i Sverige fortfarande dömas till dödsstraff för sina karikatyrer. I början av 1900-talet började kvinnliga tecknare etablera sig och då främst inom teaterkarikatyren. Efter en period där den främst förekommit som politiska kommentarer på ledarsidorna i dagstidningarna blev karikatyren återigen ett brännande ämne 2005. Då publicerade Jyllands-Posten teckningarna av profeten Muhammed vilket väckte starka reaktioner över hela världen.

I utställningen visas ett 90-tal teckningar, tryck och digitala bilder av svenska konstnärer från 1500-talet fram till idag. Det är en blandning av verk från Nationalmuseums egna samlingar och inlån. Bland konstnärerna återfinns namn som Johan Tobias Sergel, Carl August Ehrensvärd, Gustaf Wahlbom, Albert Engström, EWK, Annie Bergman och Stina Eidem.

www.nationalmuseum.se

Södra Blasieholmshamnen, Stockholm

Telefon växel: 08-5195 4300

Nationalmuseum samarbetar med Accenture, Svenska Dagbladet, Fältman & Malmén och Grand Hôtel Stockholm

PRESSMEDDELANDE FRÅN NATIONALMUSEUM

Övrigt

- Karikatyren har plats i två stora kunskapstraditioner, i konstakademiernas och i naturvetenskapens fysiologi- och anatomistudier.
- Människans känslouttryck har ofta setts som paralleller till djurens egenskaper.
- Gustav IV Adolf var den förste svenske kungen som "massmedierades".
- Ellen Key var på sin tid Sveriges mest karikerade kvinna.
- I mitten av 1800-talet användes karikatyren bland annat för att sprida antisemitisk propaganda.
- Karikatyren kunde leda till dödsstraff under 1800-talets första decennier.

Utställningen visas från den 8 mars till 12 augusti 2012 i Galleriet på bottenplan där det är fri entré. Samtidigt på plan 2 visas utställningen *Passioner* som handlar om hur känslor tolkas och avbildas i konsten.

Ytterligare information

Lena Johannesson, utställningskommisarie, lajn@nationalmuseum.se

Ulf Cederlöf, utställningskommisarie, ucf@nationalmuseum.se, 08-5195 4402

Hanna Tottmar, pressansvarig, htr@nationalmuseum.se, 08-5195 4390

Pressbilder

www.nationalmuseum.se/press

Bildtexter

Martin Lamm, *Birgit Nilsson sjunger*, © Musik- och teatermuseum; Magnus Bard, *Finansminister Anders Borg*, © Magnus Bard; Helena Lindholm, *Caroline af Ugglas*, © Helena Lindholm